

Huddinge kommun
Kommunfullmäktige
2021-06-07

MOTION

Avskaffa minutjakten inom hemtjänsten

Det ska vara tryggt att bli gammal i Huddinge. Äldre ska få bestämma själva över sitt liv och sin vardag, oavsett om det handlar om deltagande i arbetslivet eller vad de vill få hjälp med från hemtjänsten. Det ska finnas en kommunal hemtjänst för äldre i Huddinge att välja på.

Sedan 2017 får hemtjänstens utförare i Huddinge ersättning för elektroniskt uppmätt utförd tid. Systemet bygger på minutscheman där hemtjänstens personal loggar sin närvaro när de kommer till en brukare och när de går därifrån. Insatserna bedöms och beviljas av biståndskansliet och kan handla om till exempel tillsyn, dusch, städning eller en promenad, och insatserna anges i antal minuter. Utföraren, den egna kommunala eller en privat, får enbart betalt för utförd tid. Om brukaren avböjer i dörren eller befinner sig på sjukhus eller i växelboende utgår ingen ersättning.

Många äldre upplever ensamhet och social isolering. Hemtjänstens besök kan vara den enda möjligheten till daglig social kontakt vilket är en trygghet för den äldre och för deras anhöriga. Coronapandemin har inneburit än mer ensamhet för äldre med psykisk ohälsa som följd. Det är en viktig kvalitetsfråga att hemtjänstens personal får bra förutsättningar att genomföra sitt arbete.

Minutjakten leder till stress för såväl brukarna som för hemtjänstens personal. Vetskapen om att duschen eller toabesöket bara får ta ett visst antal minuter och att den ekonomiska ersättningen bygger på att promenaden måste genomföras i regn skapar stress och ofrihet. Att handla tar ofta långt mer än 30-35 minuter när kylskåpet ska inventeras och inköpslistan ska tänkas igenom. Det vore rimligare om individens behov stod i centrum och att insatserna kunde planeras och genomföras mer flexibelt.

Personalen vittnar om att de sällan hinner ta hela sin lunchrast och att de mycket sällan hinner ta en paus för till exempel egna toabesök. Den så kallade gå-tiden upplevs ofta som orealistisk. När något oförutsett händer och personalen anpassar insatsen så kan kollegan hos nästa brukare också försenas vid en så kallad dubbelbemanning. Detta kan leda till att arbetsmiljön blir ohållbar då personalen ständigt saknar marginaler.

Den ekonomiska följderna av minutscheman är att hemtjänsten i egen regi gör underskott. Enligt PwC:s rådgivningsrapport genomförs 67,2 procent av den beviljade tiden. Parallellt gör biståndskansliet överskott. Den egna regin har sedan införandet successivt förbättrat sin ekonomi och PwC-rapporten visade på en dålig styrning i Huddinge kommun och en del strukturella frågor som givetvis ska tas på allvar. Bland annat kan stordriftsfördelar göras. Kommunen har istället valt att dela upp hemtjänstområdet i Skogås och Trångsund.

Många korta insatser innebär en större andel transporttid vilket ersättningsmodellen i dagsläget inte tar hänsyn till. Det utgår alltså för lite ersättning för att åka ut till en brukare som exempelvis behöver ögondroppar eller hjälp med att få på sig stödstrumporna – insatser som är viktiga för livskvalitén för många brukare. Flera kommuner tillämpar att insatserna ska beräknas till och ersättas med minst 15 minuter vilket skulle vara ett steg i rätt riktning.

PwC konstaterar att för många arbetade timmar görs för att budget i balans ska kunna uppnås inom den egna regionen. Även om brukartiden höjs till 100 procent så kommer hemtjänsten i egen regi ändå inte "tjäna" tillräckligt för att betala för totala mängden arbetade timmar som utförs idag. Man behöver alltså enligt rapporten skära på personalkostnaderna.

Försämringar i personalens villkor är en dålig lösning på de problem som rapporten från PwC belyser. Coronapandemin har visat på brister som finns inom äldreomsorgen och att det behövs bättre villkor för personalen och mer personal med rätt kompetens.

Vi menar att Huddinge kommuns goda ekonomiska resultat och prognos, vård- och omsorgsnämndens goda ekonomiska resultat och prognos tillsammans med äldreomsorgens goda ekonomiska resultat pekar på att det finns resurser till trygghet för de äldre och trygga och bra villkor och scheman för personalen.

I flera kommuner runt om i landet har man börjat arbetet med att individanpassa hemtjänsten mer genom att individens behov sätts i centrum (IBIC). De olika insatserna delas då in i mindre delar och den äldre får genom det ett större handlingsutrymme och självständighet genom att själv kunna utföra de delar av en uppgift som de skulle kunna göra själva.

Vi socialdemokrater anser att minutscheman ska avskaffas och att individens behov i centrum ska införas. Kommunen bör titta på de positiva exempel som finns i bland annat Norrköping och Örebro för värdefull inspiration.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår vi kommunfullmäktige besluta

Att kommunen skyndsamt inför en ny ersättningsmodell inom hemtjänsten som syftar till att stoppa minutjakten

Att kommunen skyndsamt utreder Individens Behov I Centrum - IBIC inom hemtjänst och särskilt boende i syfte att implementera modellen.

För Socialdemokraterna

Sara Heelge Vikmång

Margareta Vikgren

Ann-Marie Högberg